

ECONOMIA

4T ESO

INTRODUCCIÓ

La importància de l'economia ve donada per la rellevància d'esta disciplina dins de les ciències socials, cosa que distingix l'economia d'altres disciplines, no és el seu objecte sinó el seu enfocament. L'estudi i la formació en economia es fan necessaris davant dels grans canvis experimentats per la societat espanyola. La integració europea té com a principal eix vertebrador la unió econòmica i monetària, els processos de globalització afecten tots els àmbits de les persones, el desenrotllament d'estos escenaris han facilitat la incorporació de la matèria econòmica en l'Educació Secundària Obligatoria. L'economia està present en tots els aspectes de la nostra vida quotidiana, qualsevol ciutadà necessita conèixer les regles bàsiques que expliquen els esdeveniments econòmics, així com el seu llenguatge específic, necessari per a poder analitzar-los.

L'economia proporciona els conceptes i instruments bàsics perquè l'alumnat comprega millor el seu entorn social, amb la qual cosa es contribuïx a millorar la transparència i la responsabilitat en l'exercici dels seus drets i deures. Els estudis econòmics mantenen un caràcter propedèutic que permet als estudiants que s'inicien en esta àrea perfeccionar i ampliar els coneixements adquirits a través de les assignatures oferides en etapes posteriors.

L'estudi d'esta àrea potencia les habilitats i el raonament, l'abstracció i la interrelació, i proporciona ferramentes per a desenrotllar una visió crítica de la nostra societat. Esta matèria facilita la comprensió de conceptes habituals de l'àmbit econòmic i empresarial, com ara la desocupació, la inflació, la producció sostenible, el consum responsable, l'esgotament de recursos naturals, la distribució de la renda, les conseqüències socials de la globalització, etc.

El desenrotllament de l'àrea afavorix l'esperit emprenedor, un coneixement matemàtic, la capacitat analítica, la curiositat intel·lectual, el rigor i l'amplitud de perspectives, així com una habilitat de comunicació oral i escrita per a explicar, transmetre idees, i també desenrotllar conclusions raonades, tant des d'una perspectiva individual com en equip.

Els continguts de la matèria en este nivell educatiu han sigut agrupats en sis blocs que permeten identificar els diferents àmbits que es tractaran en un curs introductor i d'economia: conceptes i relacions econòmiques bàsiques, l'empresa, el consum responsable, l'educació financera i fiscal, el sector públic, la desocupació i la inflació, i una economia oberta i global.

En el cas concret del primer bloc, Idees econòmiques bàsiques, s'estudia l'impacte de les decisions econòmiques en la vida dels ciutadans. Este bloc té un caràcter introductor i on es coneixerà la terminologia econòmica bàsica, així com aspectes fonamentals dels diferents models econòmics. En el segon bloc, Economia i empresa, s'estudien les diferents formes jurídiques de les empreses, i els aspectes bàsics del seu funcionament i l'activitat productiva, dins d'una economia de mercat. El tercer bloc es denomina Economia i consumidor; l'objectiu d'este bloc és introduir l'alumne en l'estudi de l'economia financera i fiscal, així com el consum responsable. Este bloc pretén que l'alumne valore la importància de la planificació de les diferents necessitats econòmiques al llarg de la seua vida, que reconega el funcionament bàsic del sistema financer i que s'afavorisca una actitud positiva davant de les obligacions fiscals i del consum responsable. El quart bloc es titula Economia i ingressos i gastos de l'Estat, i en este s'introduïx l'estudi del paper del sector públic en l'economia, així com l'existència de les desigualtats econòmiques i les seues repercussions socials. En el bloc quint, denominat Economia i tipus d'interés, inflació i desocupació, s'analitzen tres conceptes macroeconòmics bàsics: els tipus d'interés, la inflació i la desocupació. Al finalitzar el bloc, l'alumne ha de ser capaç d'explicar el funcionament bàsic d'una economia. En el sext, denominat Economia internacional, s'analitzarà el funcionament del comerç internacional, el procés d'integració econòmica i monetària de la Unió Europea, i les causes i conseqüències de la globalització.

En esta matèria, les competències es desenrotllen de manera simultània i entrelaçada, de manera que fan possible la integració dels diferents aprenentatges desenrotllats en tots els blocs.

El desenrotllament de la matèria afavorix, de manera rellevant, la competència social i cívica. Esta competència està present en tots els blocs, i va construint-se per mitjà de conceptes, procediments i actituds. La competència desenrotlla l'habilitat i la capacitat dels alumnes en la utilització dels coneixements adquirits i les actituds representades davant de diferents contextos socials. L'economia és un important instrument en el desenrotllament de la formació i la competència social i cívica dels estudiants d'Educació Secundària, com a futurs productors i consumidors.

La competència en comunicació lingüística està vinculada amb pràctiques socials que permeten a l'individu comportar-se com a agent comunicatiu que produïx i rep missatges, a través de la llengua, amb distintes finalitats. El desenrotllament de la matèria afavorix que l'alumne siga capaç d'explicar fenòmens socials que coneixia anteriorment, però ara usant un llenguatge propi, tècnic i precís, i també promou la concepció del diàleg com a ferramenta primordial per a la convivència i la resolució de conflictes.

La competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia impliquen la capacitat d'aplicar el raonament matemàtic per a descriure, interpretar i predir distints fenòmens en el seu context, a través de les àrees relatives als nombres: l'àlgebra, la geometria i l'estadística. La ciència econòmica s'estudia des d'un enfocament gràfic, matemàtic i analític. Els conceptes matemàtics usats en esta matèria no són nous per als alumnes, però sí que ho és la seua aplicació en la resolució de problemes i qüestions no plantejats amb anterioritat. Per això, contribuirà a un acostament de la ciència matemàtica a la vida quotidiana de l'alumnat.

La competència sentit de la iniciativa i l'esperit emprenedor implica la capacitat de transformar les idees en actes i permet l'aprofitament de noves oportunitats. L'aportació de la matèria a esta competència es reflectix al llarg dels diferents blocs; la persona, com a subjecte econòmic, se situa en el centre de la societat, siga com a productor o com a consumidor. Per tant, l'alumnat podrà avaluar les seues possibilitats de decisió en situacions determinades, i valorar les conseqüències que tenen tant per a la seua situació personal com per a tota la societat.

La competència digital implica adquirir habilitats i les actituds necessàries per a ser competent en un entorn digital. L'ús d'Internet i l'ús creatiu, crític i segur de les noves tecnologies de la informació i la comunicació seran instruments clau per a estudiar com es concreten i es materialitzen en l'entorn els conceptes que es transmeten en l'aula. Els principals mitjans de comunicació ofereixen contínuament informació referida a l'àmbit econòmic. Els alumnes utilitzaran programes informàtics per a l'elaboració de gràfiques, l'anàlisi de dades i el desenrotllament de pressupostos i de plans financers que conduïxen a una major alfabetització digital.

La competència d'aprendre a aprendre és imprescindible per a l'aprenentatge permanent i es caracteritza per l'habilitat per a iniciar, organitzar i persistir en l'aprenentatge; la desenrotllada per esta matèria es plasma en una comprensió de l'aplicació pràctica i concreta de les diferents situacions socials i personals. Per tant, l'alumnat, al llarg dels blocs, aprèn coneixements que poden aplicar en cada context històric, econòmic, social i personal.

Respecte als elements transversals, es fa referència en la majoria dels blocs de continguts al foment del desenrotllament sostenible i atenció del medi ambient, així com els riscos derivats de la utilització de les tecnologies de la innovació i comunicació, sense perdre de vista la igualtat entre hòmens i dones, la prevenció de la violència de gènere i contra persones amb discapacitat, racisme o xenofòbia, la no-discriminació, la prevenció i la resolució de conflictes.

Es planteja un procés d'ensenyança-aprenentatge eminentment pràctic, de tal manera que es forme l'alumne amb les capacitats i els coneixements necessaris perquè puga entendre la realitat econòmica que ens rodeja i ser-hi crític, és a dir, la interpretació social de la realitat econòmica.

La metodologia utilitzada combinarà estratègies d'exposició i d'indagació o descobriment. L'aprenentatge de continguts conceptuals i procedimentals es farà a través de metodologies d'exposició, que consistixen en la presentació als alumnes, oralment o per escrit, d'un coneixement ja elaborat. Les estratègies expositives es desenrotllaran a partir dels coneixements previs de l'alumne, amb l'objectiu de promoure un aprenentatge significatiu, com per exemple: l'explicació del professor es farà per mitjà del suport de documents, articles de premsa, presentacions, exemples, vídeos, etc. No obstant això, alguns continguts conceptuals poden ser apresos per mitjà de la utilització d'estratègies d'indagació. Amb les estratègies d'indagació, es tracta d'enfrontar l'alumne amb problemes en els quals ha d'aplicar reflexivament conceptes, procediments i actituds, i afavorir així el seu aprenentatge significatiu, com ara treballs d'investigació, estudi de casos concrets, debats, visites a empreses, etc.

Els criteris d'avaluació estan redactats com a resultats d'aprenentatge i inclouen processos de diferent complexitat, continguts de diferent tipus i contextos de realització adequats a la naturalesa de l'execució dels aprenentatges que evidencien, amb l'objecte de possibilitar-ne l'observació i l'avaluació en contextos reals. Junt amb

les proves escrites, el professor valorarà l'exposició oral, tant individual com en grup, i tindrà en compte treballs i comentaris de textos escrits al llarg del curs. Igualment, avaluarà l'interès i la participació de l'alumne quan es facen debats.

Els continguts i els criteris d'avaluació s'han programat, per a facilitar la identificació i l'avaluació dels aprenentatges bàsics del nivell educatiu i afavorir així l'atenció a la diversitat des de les programacions d'aula i la continuïtat dels aprenentatges.

Continguts i criteris d'avaluació de l'assignatura d'Economia

Curs 4t ESO

Bloc 1: Idees econòmiques bàsiques. Curs 4t ESO		
Continguts	Criteris d'avaluació	CC
L'economia i el seu impacte en la vida dels ciutadans. L'escassetat, l'elecció i l'assignació de recursos. El cost d'oportunitat. Com s'estudia en Economia. Un acostament als models econòmics: la frontera de possibilitats de producció. Les relacions econòmiques bàsiques i la seua representació: el flux circular de la renda.	BL1.1. Explicar l'economia com a ciència social i analitzar l'impacte permanent de les decisions econòmiques en la vida dels ciutadans.	CSC
	BL1.2. Reconèixer els principis bàsics que expliquen les relacions econòmiques amb els seus condicionants de recursos i necessitats, i representar estes relacions des dels diferents models econòmics.	CSC CMCT
	BL1.3. Reconèixer la terminologia conceptual de l'àrea econòmica, pròpia del nivell educatiu, i utilitzar-la correctament en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional.	CCLI CSC
	BL1.4. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, i aplicar les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu, pròpies de la interacció oral, utilitzant un llenguatge no discriminatori.	CCLI CAA

Bloc 2: Economia i empresa. Curs 4t ESO		
Continguts	Criteris d'avaluació	CC
L'empresa i l'empresari. Tipus d'empresa. Criteris de classificació, forma jurídica, funcions i objectius. Procés productiu i factors productius. Fonts de finançament de les empreses. Ingressos, costos i beneficis.	BL2.1. Descriure els diferents tipus d'empreses i les seues formes jurídiques, relacionant amb cadascuna les seues exigències de capital i les responsabilitats legals dels seus titulars, i identificar les fonts de finançament de les empreses i les interrelacions d'estes amb el seu entorn.	CSC
	BL2.2. Analitzar les característiques principals del procés productiu i	CMCT

<p>Obligacions fiscals de les empreses. Importància del frau fiscal per a la societat.</p> <p>Obligacions mediambientals i socials de les empreses.</p>	<p>elaborar l'estructura de costos i ingressos d'una empresa, calculant el seu benefici per mitjà de casos senzills.</p> <p>BL2.3. Diferenciar els principals impostos que afecten les empreses, i reconèixer les responsabilitats socials de les empreses, tant mediambientals com fiscals, així com argumentar sobre les seues repercussions a partir de casos concrets.</p> <p>BL2.4. Buscar i seleccionar informació economicofinancera a partir d'una estratègia de filtratge i de manera contrastada en mitjans digitals com ara pàgines web i bases de dades especialitzades, i registrar-la en paper de manera acurada o emmagatzemar-la digitalment en dispositius informàtics i servicis de la xarxa.</p>	<p>CSC</p> <p>CMCT CAA CSC</p> <p>CD CSC</p>
---	---	--

Bloc 3: Economia i consumidor. Curs 4t ESO		
Continguts	Criteris d'avaluació	CC
<p>Ingressos i gastos. Identificació i control.</p> <p>Gestió del pressupost. Objectius i prioritats.</p> <p>Estalvi i endeutament. Els plans de pensions.</p> <p>Risc i diversificació.</p> <p>Planificació del futur. Necessitats econòmiques en les etapes de la vida.</p> <p>Els diners. Relacions bancàries. El primer compte bancari. Informació.</p> <p>Targetes de dèbit i crèdit.</p> <p>Implicacions dels contractes financers. Drets i responsabilitats dels consumidors en el mercat financer.</p> <p>L'assegurança com a mitjà per a la cobertura de riscos. Tipologia d'assegurances.</p> <p>Obligacions fiscals dels consumidors: importància del frau fiscal.</p> <p>La societat de consum: importància del consum responsable i del consum sostenible.</p>	<p>BL3.1. Elaborar un pressupost personal distingint entre els diferents tipus d'ingressos i gastos, així com supervisar el seu grau de compliment aplicant-hi mesures correctores.</p> <p>BL3.2. Prendre decisions raonades davant de les alternatives econòmiques de la vida personal que maximitzen el benestar propi i social, i argumentar sobre els avantatges de l'estalvi com a mitjà per a aconseguir diferents objectius.</p> <p>BL3.3. Reconèixer el funcionament bàsic dels diners i diferenciar tipus de comptes bancaris i targetes emeses com a mitjans de pagament, valorant-ne la utilització amb garanties i responsabilitat.</p> <p>BL3.4. Diferenciar els principals impostos que afecten les persones i analitzar la importància del compliment de les obligacions fiscals, a partir de casos concrets.</p> <p>BL3.5. Analitzar en situacions pròximes la funció del consum i la influència</p>	<p>CMCT SIEE CSC</p> <p>SIEE CSC</p> <p>CSC SIEE</p> <p>SIEE CSC</p> <p>SIEE</p>

	del màrqueting sobre els hàbits del consumidor i argumentar sobre la importància d'un consum responsable i sostenible.	CMCT CSC
	BL3.6. Crear i editar continguts digitals com ara documents de text, presentacions multimèdia i produccions audiovisuals amb sentit estètic, utilitzant aplicacions informàtiques d'escriptori, com per exemple fulls de càlcul, i conèixer com aplicar els diferents tipus de llicències.	CD

Bloc 4: Economia i ingressos i gastos de l'Estat. Curs 4t ESO		
Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Els ingressos i gastos de l'Estat. Economia submergida i frau fiscal. El deute públic i el dèficit públic. Desigualtats econòmiques i distribució de la renda.	BL4.1. Reconèixer la procedència de les principals fonts d'ingressos i gastos de l'Estat i diferenciar-hi els conceptes de deute públic i dèficit públic, per mitjà de gràfics on es mostren la seua distribució i evolució. BL4.2. Reconèixer les ferramentes de redistribució de la renda i argumentar, a partir de l'estudi de casos concrets, sobre l'impacte negatiu de l'economia submergida i la desigualtat de la renda en el funcionament de la societat.	CMCT CSC CAA CSC

Bloc 5: Economia i tipus d'interés, inflació i desocupació. Curs 4t ESO		
Continguts	Criteris d'avaluació	CC
Tipus d'interés. La inflació. Conseqüències dels canvis en els tipus d'interés i inflació. La desocupació i les polítiques contra la desocupació.	BL5.1. Diferenciar les magnituds de tipus d'interés, inflació i desocupació, i analitzar les relacions que hi ha entre estes, per mitjà de la interpretació de dades i gràfics. BL5.2. Analitzar les causes de la desocupació i les principals repercussions econòmiques i socials, i les diferents opcions de polítiques macroeconòmiques per a combatre-ho, a través de l'estudi de casos concrets.	CMCT CAA CSC CSC SIEE

Bloc 6: Economia internacional. Curs 4t ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	CC
La globalització econòmica. El comerç internacional. El mercat comú europeu i la unió econòmica i monetària europea. La Unió Europea i la Unió Monetària Europea. La consideració econòmica del medi ambient: la sostenibilitat.	BL6.1. Argumentar sobre l'impacte de la globalització econòmica, del comerç internacional i dels processos d'integració econòmica en la qualitat de vida de les persones i en el medi ambient.	CAA CSC CMCT

COMPETÈNCIES DEL CURRÍCULUM

CCLI: competència comunicació lingüística.

CMCT: competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia.

CD: competència digital.

CAA: competència aprendre a aprendre.

CSC: competències socials i cíviques.

SIEE: sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.

CEC: consciència i expressions culturals.